

Staet ende gelegenheit van de kercken ten platten Lande in 't Sticht van Utrecht, ende hoe men de volle ende behoorlijke bedieninge der selver bequamenlijck zoude connen aenstellen.

Westbroek

De kercke is in raeck ende daeck wel onderhouden, maer noch vol van outaeren, sacramentshuys ende andere paepsche dingen. Kerckmeesters werden vercoren bij de bueren, ende doen hare rekeninge voor deselve in de kercke, ten overstaen van de Schout ende 't Gerechte. 't Goet tot de fabrycke is 125 gld. jaerlijx.

Predicant is Peter Dammissen, alhier gesonden bij mijne E.E. Heeren de Staeten a° 90. Verclaert hem te dragen in sijne bedieninge, doopen, trouwen etc. na de christelijcke ceremonien ende gebeden, achter den Catechismus gedrukt. Heeft een coster, de welke oock het schoolampt verwaert, waervoor hij ontfangt 38 gld. des jaers wt het incomen van de kercke.

Heeft oock alle jaeren twe mael wt elck huys een stuyver. De diaconie en het vergaderen der aelmissen is bij provisie aengenomen van de kerck-meesters. De predicant voorgenoemt heeft zijne woonplaetse tot Zuylen in zeeckere gemeyne behuysinge, waer voor hij aldaer gehouden is de kinderen te leren, de welke hij verclaert naerstelijck te onderwijsen in den cleynten Catechismo, anders het Corte Onderzouck genaempt, 't welck eenige alle dage in de schoole opseggen. De coster heeft sijn wooninge tot Westbrouck.

Hier woont noch een paep Henrick Henrickssen van Haestert wt Hollant, ende heeft hem hier gehouden 20 jaeren, eerst als een gemeyn mispaep ende daerna als pastoor, door collatie van den proost van Oudemunster. Hij wert zeer beschuldicht van heymelijcke paepsche diensten te doen, ende bekende zelf (hierop aengesproocken zijnde), dat hij eenige kinderen gedoopt hadde, sonder nochtans zout, zout, ofte den exorcisme (zo hij seyde) daerin vermengt te hebben.

Hij wert zeer beschuldicht van heymelijcke paepsche diensten te doen, ende bekende zelf (hierop aengesproocken zijnde), dat hij eenige kinderen gedoopt hadde, sonder nochtans zout, zout, ofte den exorcisme (zo hij seyde) daerin vermengt te hebben. Seyt voor sijne alimentatie te genieten eene vicarie, de welke, met de pastorie gecombineert zijnde, jaerlijx omtrent 10 ofte 11 ponden Vlaems wtbrengen; seyt noch t'ontfangen 4 goude gld. als pastoor, wt cracht van zeeckere misse, die hij plach te doen. Woont in sijn eygen huys, maer ontfangt noch als pastoor voor sijne huysshuyre 9 gld. van de kerckmeesters. Gevraecht zijnde, hoe hij hem alsnu gestelt vout tot den kerckendienst, alzoo hij te voren om dezer zaecke met anderen t'Utrecht voor mijne E.E. Heeren de Staeten geroepen was geweest, Antwoorde, dat hij te deser tijt niet veel moets daer toe en hadde, overmits hij in drye jaeren qualick in eenige boucken gesien hadde. Heeft nochtans eertijts wel eenige schriften der gereformeerden gelesen, als Lutheri, Corvini, Brentii en meer anderen, ende is wel tot twemaal toe t'Utrecht (zo hij seyde) gevangen geweest, omme dat hij deselve te veel gelaudeert hadde.

Een weynich naerder ondertast zijnde van de voornaemste hoofpunten der Religie als van de Rechtveerdichmakinge des mensehen voor Godt, van 't geloof, van den

persoon en het ampt onses Heeren Jesu Christi, &cet., antwoorde hij niet geheel onbequemelijck. Maer als men quam tot de cracht van d'eenige offerhande Christi ende tot d'utsluytinghe vande paepsche misse, weygerde eerst daer-van sijne meyninge rondelijck t'ondecken, seggende dat hem eertijts oock van Mr. Floris Tin s. m. zulx was afgevraecht, ende is eyndelijck door instantie zo verre gebracht, dat hij verclaerde, hij en conde geen quaet van de misse seggen.

Wij hebben daerna vernomen, dat hij een groot dronckaert zoude zijn, ende dat hij oock Secretaris is van Achtien-Hoven, gestelt bij 't Capittel van St. Peters. Item, dat hij dickwils aen eenige huysluyden verclaert heeft, dat hij onder hem hadde verscheyden brieven van fundatiën, daervan hij tegenwoordelijck weynich weten wil.

De bueren gaven ons hier oock te kennen, datter een vicarie tot Wesbrouck is, tegenwoordelijck zijnde in de possessie van eenen Peter Vereem, geestimeert voor 60 gld. s jaers, ende bedient in voortijden bij dcappellaen. Collatrix is d'abdisse van 't Vrouwenclooster. Seyde noch wijder eertijts en dikwils gehoord te hebben van eenige andere geestelijcke goeden, ende met name van eene halve houe lants, die tegenwoordelijck gebruyckt wert bij eenen Cornelis Otten, ende eertijts van de pastorie getrocken is bij den Grave van Rennenberch, dewelcke deselve zoude gegeven hebben aen eenen paep, die hem te velde in den crijch gedient hadde; dese halve houe is gelegen bij zijde van de kercke.